

JUGOSLAVIJA V VOJNI Z NEMCI IN ITALIJANI.

300,000 mož maršira proti Reki. Bitka med Francozi in Italijani na Sušaku. Jugoslavlani in Italijani prodirajo na Koroškem. Velika trojica povabila Italijane nazaj v Pariz.

Bern, Švica, 4. maja. — Najnovejša poročila kažejo, da pride vsak hip do krvavega konflikta med Italijo in Jugoslavijo, ako ne bo reško vprašanje hitro rešeno. Srbsko-hrvaško-slovenska armada, ki šteje okrog 300,000 mož in ki je opremljena s orožjem in streljivom, katerega so Jugoslavlani vzeli Mackensenovim nemškim divizijam, ko so bile v zadnjem no vembru razorožene na južnem Ogrskem, se pomika proti Reki. Italijani se tudi pripravljajo in njihove čete stalno dohajajo na Reko.

London, 4. maja. — Dunajski korespondenčni urad poroča o upadu med Francozi in Italijani na Reki. Oddelki francoskih vojakov je včeraj zasedel most, ki veže Sušak z Reko na Rečini in odbil Italijane, ki so hoteli prekorčiti most in napasti srbske čete v Sušaku. Italijani so se hitro umaknili pred Francozi in na tleh so pustili tri ranjence.

Rim, 4. maja. — "Giornale d'Italia" grozi, da morajo Amerikanci, Anglija in Francija priznati pravice Italije do Reke, če ne, da bo Italija sama s orožjem rešila to vprašanje.

Dunaj, 4. maja. — Italijanske čete, ki se nahajajo na zapadnem Koroškem, so pričele prodirati proti severju in vzhodu. Italijani so okupirali most na Dravi (Kje?). Jugoslovanske čete nadaljujejo napade na pozicije koroških Nemcev na vsej fronti med Ljubljano in Celovcem z namenom, da dosežejo železnico, ki vodi na Dunaj in ki je v rokah Italijanov.

Pariz, 4. maja. — Zavezniki so včeraj uradno pripoznali novo jugoslovansko državo.

Pariz, 4. maja. — Predsednik Wilson, premier-minister Clemenceau in Lloyd George so danes poslali uradno vabilo italijanski vladi, da naj pošlje svoje delegate nazaj na mirovno konferenco.

Pričakuje se z gotovostjo, da se bodo italijanski delegati udeležili nadaljnjih razprav na mirovni konferenci, ker je italijanska vlada zadovoljna z vsebino poslanih note.

Pariz, 4. maja. — Iz italijanskega časnikaškega stana je včeraj prišlo poročilo, da v Rimu konfirirajo poslaniki Amerike, Anglije in Francije z Orlandom in Sonninom v svrhu, da se italijanski delegati vrnejo v Pariz. Poročilo ni potrjeno. Wilson je včeraj sprejel italijanskega poslanika Celleri in govorila sta privatno dalj časa. Sodi se, da italijanski in ostali zavezniki diplomatije pritisakajo na Wilsona za kompromis.

Rim, 4. maja. — Italijanski listi protestirajo proti zaključkom plenarne seje, ki se je vršila zadnji ponedeljek. Italijani pravijo, da odobritev lige narodov in rešitev kitajsko-japonskega vprašanja ni legalna, ker italijanski delegati niso bili navzoči. Dalje očitajo italijanski listi izdajstvo Angliji in Franciji, ki hočeta brez Italije zborovati v Versaillesu, imenujejo Wilsona avtokrata in zahtevajo, da Italija odgovori z anektiranjem vsega zahtevanega ozemlja. Kljub hujšanju časopisja se je javno mnenje v Italiji z ozirom na reško krizo dokaj ohladilo in ljudstvo je pričelo tuptam izražati dvome v odkritostnost Orlandove politike. Tako na primer je dejal nacionalistični poslanec Devione v Turinu, da Wilson ni mogel objaviti svoje pene izjave brez dobrega vzroka.

KAJ JE Z BUDAPEŠTO IN MONAKOVEM.

Oba mesta sta zopet padla, medtem ko se druge vesti ne vjemajo.

RUSKA OFENZIVA PROTI RUMUNSKI.

London, 4. maja. — Iz Berlina poročajo, da so rumunske čete okupirale Budapešto. Iz Kodanija pa poročajo, da so rumunske čete še oddaljene 90 milj severno-vzhodno od Budapešte. Rumunski so prekorčili Tiso pri Szolnoku. Budapešta, 2. maja. — V mestu je mir. Zadnji vlak, ki je odpeljal večje število buržoaznih begunov na Dunaj, je odšel v sredo. Drugi dan so Čehi prekorčili Donavo in zaprli zadnji izhod iz Ogrske v Nemško Avstrijo.

Berlin, 4. maja. — Tukaj javljajo, da je ogrska sovjetska vlada v brzotrajni zvezi s francosko diplomatično mislijo na Dunaju, od katere je prejela pogoje, da morajo sovjeti kapitulirati in izročiti vse orožje in municijo zaveznikom in prepustiti vlado v Budapešti prejšnji koaliciji.

Berlin, 4. maja. — Pruske in Hoffmannove vladne čete so okupirale Monakovo in strmoglavile komunistično vlado na Bavarskem. Spartakovci so se masševali nad vjetimi pristaji buržoazije in usmrtili so več oseb predno so zapustili mesto. Med usmrčenimi so grof Bothmer, baron Wuerzburg, princ Albert von Thurn, princ von Wrede in več drugih plemenitašev in industrijalnih magnatov. Komunistične čete so se umaknile 32 milj južnovzhodno od Monakova in se zakopale v strelske jarko blizu Keibermersa.

Bern, 4. maja. — Bavarske vladne in komunistične čete so v ljutem boju severno od Monakova; okrog sto mož je bilo ubitih.

London, 4. maja. — Uradno poročilo z arhangelske fronte se glasi, da bo boljševiki ponovili napade ob Dvini in Vagi, toda bili so odbiti.

Pariz, 4. maja. — Včeraj se je ponovila vest, da so Fini okupirali Petrograd. Iz Moskve je prišla brezlična brzotrajka, ki vsebuje dogovor med ruskimi in ukrajinskimi sovjeti za ofenzivo proti Rumuniji.

London. — Poljski narodni odbor poroča, da so ruski in ukrajinski boljševiki sklenili dogovor, po katerem se ima takoj pomikati 18,000 mož sovjetske armade proti Ogrski, kjer hočejo pomagati ogrskim komunistom proti zavezniki invaziji.

Brezlična depeša iz Moskve pravi, da je Lenina vlada poslala ultimatum Rumuniji, da mora izprazniti Besarabijo. Rumunska vlada ima 48 ur časa za odgovor.

Budapešta, 1. maja. — Bela Kun, komisar zunanjih zadev, je poslal note rumunski, čehoslovski in jugoslovanski vladi, v kateri pravi da ogrska komunistična vlada "priznava brez rezerve njihove teritorialne zahteve". Komisar zahteva, da omenjene vlade prenehajo z vojno, se ne mešajo v notranje zadeve Ogrske in naj sklenejo gospodarske pogodbe.

ZDAJ JE NEMŠKA AVSTRIJA NA VRSTI.

Izročitev mirovne pogodbe se je zavlekla; nemški Avstrijci bodo ločeni od Nemcev.

MIR SE MORDA PODPIŠE BREZ ITALIJE.

Pariz, 4. maja. — Včeraj je počila vest, da so nemškoavstrijski delegati že prišli v Versailles. Vest ni potrjena in drugo poročilo se glasi, da je velika trojica sklenila poklicati avstrijske Nemce konec maja. Nemškoavstrijski delegati bodo nastanjeni v St. Germainu, sedem milj severno od Versaillesa in ne bodo smeli občeati z nemškimi delegati. Se-stavljenje mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo je že v teku.

Vzlie Wilsonovi izjavi, da dobe Nemei pogodbo v ponedeljek, se je danes izvedelo, da jo težko dobe pred sredo. Jutri ali v torek se vrši plenarna seja zaveznikih delegatov, ki odobro pogodbo; seja se bo zopet vršila brez Italijanov. Pogoji za Bolgarsko in Turčijo bodo menda predloženi istočasno kakor Nemški Avstriji.

Danes se je raznesla vest, da bo pogodba z Nemčijo in Nemško Avstrijo podpisana brez Italije. Ako zadnja vztraja pri svoji zahtevi za anekzijo Reke. Mirovna pogodba bo toliko popravljena, da bodo izpuščene vse določbe, ki se tičejo Italije. To znači, da bo morala Italija sklopiti separatni mir. Vest seveda ni potrjena.

Kakor se poroča iz zanesljivih virov, bodo Nemei zahtevali nazaj, nekatere kolonije in ne bodo hoteli odstopiti ozemlja ob reki Saravi. Zveza, da se Kieleski kanal internacionalizira in da Poljaki dobe "koridor" čez njihovo ozemlje do morja.

Nemško osobje v Versaillesu dnevno narašča; zdaj jih je že preko 200. Nemei se dobro počutijo in dolg čas si preganjajo z igrani v biljardnicah in pri karatih. Pravijo, da niso že štiri leta pili prave kave in bliznje toba-karne delajo dobro trgovino s smotkami in cigaretami. Iz telegrafске postaje v Versaillesu odhajajo dnevno dolga poročila, oficijelna in časnikarska v Berlin. Njihova prva zahteva je bila, da se jim preskrbi mlo, kajti s seboj ga niso nič prinesli.

Pariz, 4. maja. — Ameriški in angleški finančniki so se te dni posvetovali, kako bi poskrbeli za posojilo Nemčiji. Zavezniki vlade se zavedajo, da Nemčija ne bo mogla plačevati odškodnine niti oživeti svojih industrij, ako ji ne pomagajo na noge z večjim posojilom. Angleški finančnik Keynes je predložil načrt, da bi Amerika, Anglija in Francija izdale bonde za pet milijard dolarjev in ta denar, za katerega bi garancirale omenjene države, bi se posodili Nemčiji. Američani so pa odbili načrt, ker ne marajo, da bi Amerika jamčila za evropske dolgovce.

Pariz, 4. maja. — Predsednik Wilson je izjavil včeraj, da nemški delegati dobe mirovno pogodbo v ponedeljek. Obenem je izrazil upanje, da se vrne domov okrog 1. junija. Nemei morajo sprejeti ali zavreči mirovne pogoje v petnajstih dneh od datuma, ko prejmejo pogodbo. Ako sprejmejo, tedaj je mir zagotovljen 22. maja. Nemei morajo diskutirati o pogojih pisмено in ne v govoru.

Kitajska delegacija je v petek popoldne objavila izjavo, v kateri pravi, da je mirovna konferenca zamenjala Nemčijo z Japonko v Šantungu in dala zadnji popolno kontrolo nad severno Kitajsko. Kitajci ogorčeno protestirajo proti sklepu velike trojice.

Velika trojica je v petek zaključila, da Nemčija obdrži Kieleski kanal, toda plovba skozi kanal je svobodna. Glede nemških podmorskih kablov je trojica sklenila, da so vojni plen in pripadajo tisti državi, ki jih je zapolnila, torej Angliji in Franciji.

Pariz, 4. maja. — Belgijski delegati ostro protestirajo proti zaključkom, ki se tičejo zahtev Belgije. Vse belgijske teritorialne

NADALJNE VESTI O PRVOMAJSKIH DEMONSTRACIJAH.

428 policistov je bilo ranjenih 1. maja.

Pariz. — V policijskem glavnem stanu je bilo naznanjeno, da je bilo 428 policistov ranjenih v pouličnih bitkah, ko so napadli delavce 1. maja. Dvanajst policistov je nevarno ranjenih. Ubita je bila ena le oseba, mlad fant po imenu Lorne, katerega je zadelo več krogel iz revolverja. 150 oseb je bilo aretiranih in sodilo jih bo vojno sodišče. Ameriške vojaške ambulance z uslužbenci Rdečega križa vred so pomagale pri pobiranju in obvezovanju ranjenecov.

Na mostu Des Invalides so francoski dragoneci ustavili ameriškega lajtnanta z dvema častnikoma, ki sta hotela prekorčiti most. Nastal je prepir in potem so dragoneci napadli Američane in v boju je bilo izmenjanih nekaj streljiv.

Voditelji socialistične stranke in Generalne Delavske Zveze so z ogorčenjem izjavili včeraj, da je policijski prefekt odgovoren za prelivanje krvi, kajti policisti so izkivali delavce in jih napadli. Izvrševalni odbor Delavske Zveze se je posvetoval, kakšne korake storiti napram policiji; socialistični poslanci se tudi pripravljajo za akcijo v parlamentu. Poslanec Marcel Cachin piše v "Humanite", da so pariski delavci pokazali močno solidarnost in disciplino pri manifestacijah, ki so pa bile pokvarjene vlad brutalnosti policistov. Cachin povdarja, da z vojniki ni bilo nobenih stikov in koder so bili vojaki na straži, niso pokazali nobenega nasilja. Dalje piše Cachin, da so policisti delali po navodilih Clemenceauja, ki je odgovoren za izgrede.

Francoski kapitalistični listi, kot je "Figaro", so seveda zvrnili vso krivdo na delavce. Delavske demonstracije v Marcellisu, Lilleu, Lyonu, Rouenu, Havru, Brestu, Toulonu in drugih francoskih mestih so izpadle mirno in generalna stavka je bila popolna kakor še nikdar prej.

Madrid. — V tukajšnjih krvavih spopadih pri delavskih demonstracijah 1. maja je bilo ranjenih 29 policistov in več drugih oseb. Bitka se je vršila pred polajpom državnih banke. Strajkarji, ki so bili aretirani, so že izpuščeni.

Rim. — Kolikor je bilo znano v soboto, ni bilo v Italiji nobenih nemirov pri prvomajskih manifestacijah. V Rimu je bila popolna generalna stavka in socialistične, republikanske in katoliške delavske organizacije so imele obhode in javne shode. V Milanu sta bila dva velika obhoda po mestu.

Rio de Janeiro, Brazilija. — Socialistične in druge delavske organizacije so priredile 1. maja velike demonstracije v tukajšnjem mestu. Dan je potekel mirno. Časopisi niso izšli.

Berlin. — 1. maj je bil po vsej Nemčiji prvič v zgodovini postavljen praznik, razglašen s posebnim ukrepom narodne skupščine v Weimaru. Manifestacije so se vršile brez večjih nemirov. Vse gostilne in kavarne v Berlinu, v katerih točijo opojne pijače, so bile zaprte.

zahteve so bile odbite, izvzemši Maledya, majhnega koščka zemlje v renski Prusiji južno od Aix la Chapella, kjer prebivajo večnoma Valoni. Ozemlje na levem bregu reke Scheldt in Limburgija ostane holandsko kot je bilo. Kar se tiče odškodnine, je Belgiji priznanih 500 milijonov dolarjev, toda komaj polovica te svote ji je kreditirana v zaveznikih državah, medtem ko mora čakati za drugo polovico.

VREME.

Danes deloma oblačno in hladno, lahki severovzhodni vetrovi; jutri jasno.

Solnce vzhaja ob 5:41 a. m., zahaja 7:53 p. m.

STAVKE IN MEZDNO GIBANJE.

Trmoglavni privatni podjetniki nečesto niso sliati o akrajanju delovnega časa in svajanju mezde.

St. Paul, Minn. — V St. Paulu in Minneapolisu je zastavkalo nad tri tisoč tesarskih delavcev; ker so podjetniki odklonili njih zahtevo po povišanju mezde.

Sioax City, Ia. — Zastavkalo je sedem sto stavbinskih delavcev, ki zahtevajo 17½ centov povišanja mezde na uro.

Superior, Wis. — Tukaj je zastavkalo nad pet sto stavbinskih delavcev, ki pripadajo k raznim strokam, ker delodajalci niso hoteli povišati mezde.

Ynseling, W. Va. — Tukaj so zahtevali uslužbenci cestne železnice, ker je družba odklonila njih zahtevo po povišanju mezde. Uslužbenci zahtevajo, da se jim mezda poviša za 33 odstotkov.

Denver, Colo. — Tukaj je zastavkalo nad šest tisoč delavcev v železnikih delavnicah, ker železnika uprava ni držala danih obljub. Stavka je nosila protesten značaj in je trajala le štiri in dvajset ur.

Chicago, Ill. — Tukaj stavkajo pekovski pomočniki, čevljarji delavci, krojači in šivilje. Vse stavke se vrše za zboljšanje delavskega položaja. Strajkajoči delavci zahtevajo pooblašanje mezde in zboljšanje delovnih razmer.

STAVKA PEKOVSKIH POMOČNIKOV.

Chicago, Ill. — Zvezni komisar Fred L. Felek izjavlja, da se je trudil, da napravi sporazum med obema strankama, toda dejstva govore, da se ne pride tako kmalu do sporazuma.

Pekovski podjetniki so trmoglavni in nečesto sliati o opustitvi nočnega dela, ampak zahtevajo, da pekovski pomočniki delajo ponoči in podnevu in radi njih profita žrtvujejo svoje zdravje.

Veliki dnevniki so prinesli vest, da se vozniki, ki razvažajo kruh vrnejo na delo. Zdaj pa izjavlja Robert Phillips, poslovni odbor-rik organizacije voznikov, da se vozniki ne vrnejo na delo, dokler ne pojdejo pekovski pomočniki.

Dnevnik so vest najbrž prinesli namenoma, da sugestirajo ohlajenosti. Seveda laž je imela kratke noge. Solidarnost med strajkarji je trdna, med njimi prevladuje prepričanje, da se ne vrnejo na delo, dokler ni izvojevana zmaga.

PROPAGANDA ZA UVOZ ORIENTALSKIH KULJEV JE ŽE PRIČELA.

Washington, D. C. — V krogih "Ameriške delavske federacije" govore, da je Abraham Bowers, naseljeniški tajnik Y. M. C. A., povedal pred lillonojskim državnim odborom za amerikanizacijo, po čem hrepene srca podjetnikov, ki je dejal, da ho treba uvoziti Združene države do dva milijona kitajskih kuljev, da ne bodo v prihodnjih letih primanjkovali delavci. Vsa znamenja govore, da delavci ne bodo primanjkovali, ampak, da so privatni podjetniki komedijanti delavci že preveč poameričani in bi radi dobili kulje, ki bi delali po ceni.

Delavski department je glede naseljevanja po vojni popolnoma drugega mnenja kot Bowers. Ta department meni, da se bo izseljevanje iz Evrope v Ameriko po končani vojni pomnožilo in ne znižalo in da ne bo pomanjkanja na delavcih.

PRAZEN STRAH.

Evanston, Ill. — Med bogatimi prebivalci je nastal velik strah, ki je skoraj vsakdo prejel na prvega maja majhen zavoj. Prebivalci so pridno metali te zavoje v vodo, ker so se bali, da so v njih bombe. Kasneje je Carl Stienkamp pojasnil, da je bilo v vsakem zavoju šest cigaret, ki so bile poslane za poskušnjo.

GOSPODIČNE IZ VIŠJIH KROGOV KOT STAVKOKAZIGE.

Ako bi živele v razmerah, v kakorinih žive telefonistke, bi ne hotele stavkokaziti.

New York, N. Y. — Ko so zastavkale telefonistke v novoangleških državah so se poudile za stavkokazice "damice" iz višjih krogov, ki se ohlačijo v svilo in niso še nikdar v svojem življenju delale, da bi se same preživele z zaslužkom od svojega dela. Te revije na duhu so si domisljale, da bodo zlomile stavko deklet, ki ne hodijo v svilnatih nogavicah in krilih. Nastop teh ne dela vajenih "damice" je povzročil med organiziranimi delavci obilo smeha in razne komentarje.

Neki časnikarski poročevalec je vprašal neko organizirano delavko, kako bi kaznovala te stavkokazice, če bi imela moč, da jih kaznuje. Delavka se je zamejala, da je bilo videti njene snežbele zobe in je dejala z majhnim naglasom:

"Ne verjamem, da kazen poboljša ljudi, ampak prepričana sem, da se dajo ozdraviti na prav enostaven način. Jaz bi jih pustila na delu pod pogojem, da žive od zaslužka, ki ga prejmejo za svoje delo. Če bi morale delati za svojo prehranitev, bi jih kmalu minile vse skomine po stavkokazstvu. To bi ne bila kazen, ampak živele bi v razmerah, v kakorinih žive telefonistke, ki sedaj stavkajo. To bi bilo najprimernejše zdravilo za njih stavkokazstvo. Okusila bi, kako diši kruh, ki ga mora dekleta sama zaslužiti."

Neka druga delavka je pa odgovorila, da bi jih poskušala organizirati, če ji takole "delele mesece dni. Dala bi jim delavsko literaturo, da bi postale bolj pametne.

Tretja, ki je stala na stavkovni straži, je pa odgovorila: "Kaj naj jim storim? Ni! Stavkokazice se prezira kot izvržek iz človeške družbe in s tem je vsaka stavkokazica dosti kaznovana.

STARI POLITIKARJI SO POGAZILI ŽENSKO VOLILNO PRAVICO NA HAVAJSKEM OTOČJU.

Washington, D. C. — Farizeji, ki se sladkajo ljudstvu kot njegovi prijatelji, so največ krivi, da je propadla v teritorialni zbornici ženska volilna pravica. Predloga je propadla le za par glasov. Njen padec so povzročili farizejski politiki, ki se boje, da izgube svojo sedanjo moč in oblast, če žene dobe volilno pravico.

Ti farizejski politikiarji so se poslužili sv. pisma, da dokažejo, da žene niso upravičene do volilne pravice, češ, da je sam Bog določil, da morajo biti pokorne možu, Charles Lake, ki je najbolj glasno govoril proti ženski volilni pravici, je rekel:

"Ali je bil Mojzes, vodja Izraelcev v egiptovski sužnosti, ženska. Ne, on je bil mož. Krist je govoril ribičem, ki so mu sledili. Ali so bili ribiči ženske? Ne, bili so moške."

Apostol modernega filistrstva je popolnoma pozabil, da sv. pismo omenja ženske kot Deboro, Marijo, Marto in druge. Vzel je iz svetega pisma, kar je njemu prišlo, da je pobil volilno pravico za ženske.

"Pacific Commercial Advertiser," komentirajo poraz volilne pravice, pravi: "Volilna pravica za ženske je bila ubita na zahtevo političnih četašev, ki vodijo vlado mesta in okraja Honolulu za svoj dobrobit, in katere podpirajo vsi malopridneži, vsi profesionalni igralci za denar in slabi elementi v mestu."

DRAGOCENA KOŽUHOVINA.

St. Louis, Mo. — Tukaj je bilo prodanih na javni dražbi 1,400 kož arebrnih lisic, ki so prinesle \$225,000. V treh dneh je bilo prodane kožuhovine za \$2,000,000.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasa po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Združene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov na vsi, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2667 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (April 15-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

NAŠA SLIKA.

Prohibicionisti ponavljajo dan za dnem, da je alkohol najhujši strup, ki razjeda človeško zdravje, prav malo je pa slišati o drugih strupih od njih strani, ki so še bolj škodljivi človeškemu zdravju kot alkohol in ljudje prav radi segajo po njih.

Na tisoče ljudi v Združenih državah se poslužijo morfija, opija, kokaina in drugih strupov, da podžigajo svoje živce, ki pa obenem tudi sigurno razjedajo njih zdravje, da postanejo kmalu človeške podrtine.

Oblasti v New Yorku so napravile nedavno gonjo na prodajalce teh strupov in so zasegle tudi večje zaloge.

Kaj je temu sledilo? Ljudje, ki so postali strupojedi, so bili kmalu v žalostnem stanju, ker niso mogli dobiti strupov, katerim so bili ravnotako podvrženi kot star žganjar vživanju žganja. To se je pokazalo, ko so strupojedi pričeli prihajati v masi na mestno kliniko. Vsako uro jih je prišlo sto na kliniko in sedem zdravnikov je imelo z njimi dela čez glavo. Strupojede zdravijo na ta način, da jim dajo vedno manjši odmerek strupa, kateremu so bili podvrženi. To seveda ni zdravljenje, ampak olajša le žrtvi trpljenje.

Kdor se hoče popolnoma ozdraviti, se mora prigrasiti. Ti strupojedi pridejo v zavod, v katerem jih zdravniki zdravijo po metodi, ki je uspešna.

Med strupojedi so ljudje vseh stanov kot med pijanci, od milijonarja pa doli do siromaka. Siromakov je med strupojedi malo, ker so izključeno iz trgovine in imajo vsled tega tako izredno visoko ceno, da jih siromaki kupiti ne morejo.

Razni reformatorji, ki hočejo poboljšati ljudi, ne da bi se dotaknili sedanjega gospodarskega sistema, navaajo razne vzroke, da ljudje vživajo strupe, ki podžigajo njih živce. Takí vzroki so seveda nepravili, ker so storjeni na napačnih zaključkih. Najraje trdijo, da kupčija s strupi nosi velik dobiček in raditega se najdejo ljudi, ki prodajajo strupe. Ta trditev ni pravilna, kajti če bi ne bilo nikogar, ki vživa strupe, bi kmalu tisti bankrotirali, ki jih prodajajo, ker bi jih nihče kupil. Nihče vendar ne kupuje morfija, opija, kokaina in drugih strupov, da jih položi na polico, ko jih je kupil. Tisti, ki kupujejo strupe, jih tudi vživajo. Ljudje imajo torej potrebo, da segajo po strupih.

Ta resnica nam pove, da je nekaj narobe v naših človeških družbi, če imamo ljudi, ki vživajo strupe, ali so pa podvrženi čezmernemu vživanju žganja. Če bi bile razmere v človeški družbi redne, bi se število notoričnih strupojedov in pijancev skrčilo na neznatno število, časoma bi takih ljudi sploh ne bilo v človeški družbi. Človek, ki živi v rednih razmerah in mu ne grenijo življenja kruti boji za obstanek, nima poželjenja po strupih — opiju, morfiju, kokainu, žganju itd., — da mu služijo za bič, ki poganja njegove živce, omogočajo pod težo življenske butare.

Če hočejo reformatorji in razni poboljševalci ljudi odpraviti žganjarje in strupojede iz človeške družbe, morajo izriniti zlo s korenino. To zlo je pa današnji gospodarski sistem, ki peha milijone ljudi v revščino in jim ustvarja pravi pekel na tem svetu.

Dokler priporočajo, da love strupojede, zapirajo žganjarje, love tihotapce, so pa podobni mazaču, ki zdravi spuščaje na bolnem človeškem telesu z obliži, mesto da bi zdravil bolno kri.

Tihotapci, strupojedi in žganjarji niso nič drugega kot spuščaje na bolnem telesu človeške družbe. In kdor hoče ozdraviti bolno človeško družbo in njene izrodke, mora spremeniti gospodarski sistem, ki je vzrok njene bolezni in izrodov.

Bodoča človeška družba ne bo poznala tihotapcev, strupojedov in žganjarjev. V nji bodo ljudje živeli brez omotil, ki ubijajo živce in zastrupujejo možgane. Čudili se bodo, ko bodo čitali sliko današnje družbe, da so skušali z mazaškimi sredstvi poboljšati ljudi, celo znanstveniki, ki so študirali sociologijo, dasi so bila sredstva za ozdravljenje človeške družbe na dlani.

"Foreigners!" — General Crowder je pravkar izdal poročilo, ki je vrglo dobro mero nove luči na "those damn foreigners" (proklete tujzemce), katere imajo ameriški

džingoti vedno na piki, češ da "samo žro ameriški denar, a za deželo da ne store nič dobrega".

Crowder pravi v svojem poročilu (462. stran), da je izmed 1,703,006 inozemskih registrirancev od 5. junija 1917 do 11. septembra 1918 dezertiralo 185,081 mož ali 1.7 odstotkov, dočim je izmed v Ameriki rojenih registrirancev (8,976,808 po številu) dezertiralo 289,780 mož ali 3.2% vseh registrirancev. Domačih Američanov je torej proporcionalno dezertiralo dvakrat več, kot pa priseljencev, ki so bili rojeni v inozemstvu. Kdo je torej bolj spoštoval vojaškoobvezni zakon?

DOPISI.

Wyano, Pa. — V premogokopu št. 1. v tunkajšnji okolici je stranska nesreča zahtevala življenje dveh tunkajšnjih rojakov. Delala sta skupaj v enem prostoru in radi tega se ne ve natančno kako se je pripetila cela nesreča. Delala sta pri stroju za kopanje premoga.

Frank Kodrina, kateri je bil prezezan čez trebuh, so našli mrtvega, njegovemu tovarišu, Frank Podlogarju je pa stroj odrezal levo roko in levo nogo. Prinesli so še živega iz rova, toda po dvanajstih urah je pa umrl v bolnišnici na izkrevljanju.

Frank Kodrin je pripadal dvema tujima organizacijama. Pokopan je v West Newtonu in pogreb se je vršil 27. aprila t. l., katerega so se udeležili skoro vsi tunkajšnji rojaki. — Naj počiva v miru.

Frank Podlogar je bil član društva "Bratje ljubezni" št. 340 SNPJ in član SNPJ že šest let. Doma je bil iz Osredka pri Cerklju na Notranjskem. V starem kraju zapuščal ženo in pet otrok, tukaj pa sina in zeta. Star je bil 43 let. Pogreb se je vršil 26. aprila in pokopan je na pokopališču v Milbeu. Pogreba se je udeležila skoro cela naselbina in rojaki pripovedujejo, da takega pogreba že dolgo časa ni bilo kot je bil ta. Društvo "Bratje ljubezni" je poklonilo ponesrečenemu rojaku dva krasna venca v zadnji spomin. Pogreba se je udeležilo tudi pevsko društvo "Novi dom", št. 117 SNPJ iz Yukon, Pa. korporativno in z zastavo. Srčna jim hvala za njih izredno naklonjenost.

Lahka mu prosta ameriška zemlja.

Poročevalec.

Kako si vprežno opravilo dolgo časa ohranimo.

Kakor vse stvari na svetu, tako so tudi vprežne opravile podvržene obrabljenju. Vedno ne more trpeti nobena stvar. Če pa pri vprežnih opravilih nismo zelo oprežni in previdni, se nam še mnogo prej pokvari, oziroma izrabijo. Predvsem je treba opravilo imeti v redu in skrbeti za snago. Če se oprava pri delu le samo zapraši, je umestno, da jo po delu takoj zbršimo, da prah ne najde zlasti usnjatih delov. Ker se živali pri napornejšem delu tudi močno potijo, je slednje njih oprava na oni strani, ki se dotika života in vratu, mokra, in da bi znoj na usnje in blazine ugodno vplival, pač ne bo nihče trdil. Nasprotno, blazine kakor tudi usnje se z znojem sčasoma prepoji, otrdi in postane nekako preperelo. Ti trdi deli pa zopet tudi žival drgnejo in bolj ali manj žužijo. Vsak dober gospodar bi moral skušati, da opere ozojene dele z gobico, ki jo je namočil v vodi in jo iztisnil. Med spiranjem znoja je treba gobico večkrat izprati v kolikor mogoče čisti vodi. Znoj pa nazadnje tudi še ni najhujše.

Mnogo škodljiveje je, če se oprava močno zmoči in oblati. Tu ne smemo čakati, da bi se usnje posušilo in bi šele potem blago zdrgnili z njega, marveč je neobhodno potrebno, da vsa nesnaga takoj operemo. To pranje se najbolje opravi z moko enjeto. Vse opravne deli je treba takoj nato dobro obrisati s suho enjeto in posušiti. Od dežja premočene opravne se ne smejo sušiti na soncu. Opomnim naj tudi, da opriranje v vodi ali celo morda v napajalnem koritu in kar z roko nikakor ni na korist blazinam, niti usnju; tako ravnanje spričuje neizmerne zanikrost gospodarjevo. Marsikdo poskuša tako zanikarno ravnanje sam pred seboj opravičiti, češ: hlapec je tako neroden, on je

tista zanikarna duša. Le položimo roko na srce in priznajmo odkrito, da bi si hlapec ne upal tako delati, če bi bil gospodar strog in natančen ter bi njegova dela nadzoroval. Zanikarni hlapec so samo pri zanikarnih gospodarjih mogoči. Ni se zgodilo ne prvi ne zadnji, da je stopil hlapec z umazanim komatom k napajalniku, ga vsega potopil v vodo, nekoliko pobrozgal in pranje je bilo končano, komat v istem hipu posušen in sploh vse tako narejeno, da se mora reči, da bo sedaj pač lahko trpel do sodnjega dne. Bog se usmili! Pa še marsikaj slabšega se najde.

Kadar je treba usnje pri opravi počrniti, tedaj je najprej vse grbance in podobno s kako gladko nečjo pogladiti in zrvnati, potem pa prav na tenko namazati s črnolom, ki je nalašč zato pripravil. Vsekako pa je zopet velika napaka črniti opravo z blestilom za čevlje (biksom), zlasti one dele, ki se večkrat napenjajo, n. pr. razne jermene, vojke itd. To blestilo napravi usnje nekako trdo, ki obenem tudi rado poka, se nekako lušči, seka in trga. Ravnotako je skrbeti, da kovinasti deli ne porjavijo, zlasti ne brzde. Kdor misli, da kake opravne dalj časa ne bo rabil, naj jo primerno hrani, zlasti naj pazi, da železja ne izobese mokrega, ampak ga dobro obrise. Pa dasi je železje zbrskano, vseeno lahko pride vlaga nanj in kisik, ki je v zraku, se začne z železom spajati, železo se okisuje. — Če ga hočemo obvarovati rje, ga moramo namazati s kako rečjo, ki ne dopušča vlagi in zraku dostopa do železa. To dosežemo s petrolejem, z oljem ali pa s kako mastjo. Preden zopet rabi mo opravo, zlasti brzde, je treba one snovi, ki smo z njimi železo namazali — tudi odstraniti. Kdor hoče svojo vprežno opravilo dolgo ohraniti in ji noče vzeti vse trpežnosti, naj skrbno pazi, da bo vedno v redu, da bo snazna in suha ter da bo spraviljena v primernih prostorih. Ob skrbi za trdnost opravil odpadejo marsiktera popravila, oprava pa zalže in traja gofovo še enkrat dalj časa kakor pri zanikarnih gospodarjih, vrh tega pa z dobro, čisto in snazno vprežno opravilo tudi mnogo dobrot storimo ubogi živali in ji prihranimo marsiktere muke.

Ribja moka, močno krmilo za prašiče.

Živali imajo različne želodec, ki so ustvarjeni za različno hrano. So živali, ki se prehranjujejo izključno le z mesom, in zopet druge, ki uživajo izključno samo rastlinsko hrano. Konj in govedo, ki sta precej enake velikosti, uživata n. pr. samo rastlinsko hrano; vendar vsak drugačno, ker imata različne želodec. Govedo ima velik želodec, zato zaužije velike množice hrane, ki nima v sebi razmeroma velikih množin onih redilnih snovi, ki tvorijo meso in ki jih imenujemo beljakovine. Govedo je torej ustvarjeno za uživanje velikih množin zelene in suhe krlaje t. j. posebno seno in slamo. Nasprotno pa konj pri isti velikosti vsled svojih manjših prebavil ne more toliko kreme v sebe vzeti, zato pa mora biti njegova hrana močnejša, t. j. redilnejša. Konj se more kolikor toliko prehranjevati s senom in s slamo, če mu ne dodajamo tudi močnih krmil, nebo izhajal. Zaraditega pokladamo konju žito, ki ima že v svojih množinah v sebi razmeroma zelo veliko redilnih beljakovin.

Prašič je žival, ki nima velikih prebavil in ki vrhutega tako deluje, da morajo iz zaužite kreme hitro poskrati, kar je redilnega. Odtod prihaja, da mora prašič dobiti lahko prebavljivo kremo, ki ima dovolj redilnih snovi v sebi. — Pri prašiču se je pa še na nekaj drugega ozirati. Prašič ni ustvar-

jen samo za preživljanje z rastlinsko hrano, ampak potrebuje tudi živalske, ker je vsejdec. V vsaki krmi sta v poglavitnem dva obstojna dela. Del krme služi za tvorjenje živalske toplote in sile, drugi del pa služi za prehranjevanje celic, ki se vsaka zase kar naprej presnavlja, t. j. jemlje hrano vase in jo presnovljuje iz sebe trebi. Za tako prehranjevanje celic služijo v prvi vrsti beljakovine, ki delajo hrano redilno. Beljakovine so pa silno različne sestave, prihajajo iz rastlin in živali (mesa) ki se pokladajo v obliki različne krme. Tiste živali, ki žive samo ob rastlinski hrani, imajo najbolj ugažajo le rastlinske beljakovine, tiste živali pa, ki žive od drugih živali, imajo najbolj ugažajo živalske beljakovine. Živalske beljakovine se nahajajo v mesu. Prašič, kot vsejdec, mora torej čisto naravno dobiti ne le rastlinskih beljakovin, ampak tudi živalskih, če naj dobro uspeva. Na vse to naši prašičerejci premalo mislijo in zato ne dosegaajo pravega in dovolj hitrega učinka pri prašičereji. Prašičem je torej na vsak način pokladati tudi mesne hrane, ki se jim najceneje daje v obliki ribje moke, če ni doma čenega posnetega mleka, ki je tudi živalsko krmilo in eno najboljših za prašiče.

Ribja moka je res razmeroma precej drago močno krmilo za prašiče, a ker jo je pokladati v prav majhnih množinah, zato majhni stroški tega pokladanja ne prihajajo niti v poštev v primeru z velikim učinkom. Prav posebno je vpoštevati, da ima ribja moka v sebi veliko lahko prebavljivega fosforovskislega apna, ki je neobhodno potrebno za zdravo presnavljanje in hiter razvoj živali. To fosforovskislo apno ima veliko večjo vrednost v ribji moki kakor umetno klajno apno, ki se primešava krmu.

Pokladanje ribjemoke je posebno važno za odstavljenim in sploh mlade prašiče. Kadar imamo pri hiši največ mladičev prav posebno opozarjamo na ribjo moko kot močno krmilo za te živali. Ni ga kmalu za prašiče, ki bi presegalo mleko, a tega ni povsod dovolj in je tudi veliko predrago krmilo, če mleko drugače lahko vnovčujemo in če nimamo čenega posnetega mleka. Neposneto mleko prašičem pokladati je pa velika zapravljivost.

ZENA JE PRIPOROČLJIVA PROFITARJEM V POSNE MANJE.

Marion, Ind. — J. R. Smock, agent cestne železnice, je prejel od neke žene dvajset centov, ki jih je vrnila, ker jo je pekla vest. V pismu je dejala: "Sprejmite teh dvajset centov, ker ne maram, da je nekaj med mano in nebosi."

Če bi bili profitarji tako počteni in imeli tako tanko vest, kot ta žena, ki je vrnila cestnoželezniški družbi dvajset centov, bi kmalu izginjili nemiri in nepokoji v industriji.

KANALSKI PAS JE DOBIL NOVEGA POVELJNIKA.

Washington, D. C. — General Chas. W. Kennedy postane poveljnik v panamskem prekopnem pasu, sedaj pa poveljnik general Blachford pa prevzame poveljništvo v nekem zapadnem taborišču.

NOVO PROHIBICIJSKA PREDLOGA PREDLOŽENA GOVERNERJU V PODPIS.

Jefferson City, Mo. — Legislaturna zbornica je sprejela prohibicijsko predlogo v spremenjeni formi po senatu. Predlogo zdaj predlože governerju v podpis.

FARMARJI ZAHTEVAJO OD PRAVO ZA PRIHRANITEV DNEVNE SVITLOBE.

McGregor, Iowa. — Farmarji iz države Iowe pošljejo kongresu prošnjo takoj po njegovem sestanku, da se odpravi postava za prihranitev dneвне svitlobe. Gibanje med farmarji za prekleto tega zakona je postalo splošno. Farmarji pravijo, da ta postava prav nič ne prihrani na svitlobi, ampak škodi poljedelstvu.

Farmarji se jeze radi tega na postavo, ker je na kmethih v navadi, da prične delati ob solnčnem vzhodu in delajo do šestih popol-

dne. Zdaj najeti delavci nehajo z delom tudi ob šestih popoldne, ali ura je šele v resnici pet in ne šest. Farmarji vidijo, da imajo izgubo in zahtevajo, da se postava preklic. Fabrikantje imajo pa od postav dobiček, ker jim ni treba palti luči. Tako prihajajo v navskriž farmarski in industrijski interesi, ki se pa nikdar ne ozirajo na interese poljskih in industrijalnih delavcev.

POLITIČARJI STRANK POMA GAJO ZLOČINCEM IZ ZADREBE.

Chicago, Ill. — Veleporota je podala poročilo sodniku Marcus Kavanaghu, predsedniku kriminalnega sodišča, v katerem pravi, da sta sodniki, člani policijskega departamenta in mestni uradniki odgovorni, da se hudodelstva množijo v mestu.

Poročilo obtožuje neimenovane municipalnega sodnika in dva občinska svetovalca, da v družbi policije pomagajo, da se oprosti obtožence, ki bi moral biti obtožen po obtožbi veleporote. Tako sodi advokatska zbornica.

Gre se za Herbert Carlsona in Harris Kadrosesa, ki sta obtožena, da sta prejela ukradeni blago. Ko je bilo treba pričati o njih značaju, sta za nju pričala dva občinska svetovalca.

CESTNOŽELEZNIŠKA DRUŽBA PROSI ZA PONOVO ZASLIŠANJE.

Chicago, Ill. — Cestnoželezniška družba ni zadovoljna s porazom, ki ga je doživela pred državnim komisijo, ko je vprašala, da se poviša vozna od pet na sedem centov, ampak je po svojih advokatih vložila priliz za novo zaslišanje. Družba stoka, da radi tega prosi za ponovno zaslišbo, da ji bo mogoče predložiti vsa fakta, ki govore, da je treba povišati vozno.

Ejudje se čudijo takemu vrteljevanju priziva, kajti advokat družbe so imeli toliko časa pri zadnjem zaslišanju, da so lahko navedli vsa fakta družbi v prilog.

LEVINJA UBILA SVOJEGA KROTITELJA.

Woodbury, N. J. — Levinja, ločena od svojih mladih, je ušla iz železnega kurnika med prstavo in ubila svojega krotitelja. V cirkusu je nastala velika panika med gledalci, ki je trajala, dokler niso ubili Levinje. William Miller, kravji pastir, je oddal osem strelav v Levinjo, preden je poginila.

Levinja je ušla iz kurnika sredi predstave, ko so ji jemali mladiče. Neki kolar se je skoraj zaletel v Levinjo, ko je kot nora iskala okoli svoje mladice. Neki cirkuški igralec je oddal na Levinjo strel v trenotku, ko je hotela planiti na dečka. Ta strel je povzročil, da je Levinja planila na svojega krotitelja John Henryja in mu skoraj popolnoma odtrgala hrbet. V tem usodnem trenotku je kravji pastir odprl ogenj na Levinjo.

KAJ JE PIVO?

Madison, Wis. — Prohibicijska predloga je bila v legislaturni zbornici po ostri debati odložena do osmega maja.

Weekov predlog, ki pravi, da je le taka pijača opojna, ki človeka opijani, če je pije do skrajne mere, je silno razkašil prohibicioniste, da kar divjajo.

Predlog poslance Janeyja se glasi, da prohibicijske določbe postanejo neveljavne, če bo prohibicijski dodatek k zvezi ustavi proglašen protinavnim.

Tudi ta predlog ni našel milosti v očeh prohibicionistov.

SLUŽBA ZA OGNJEGAŠE OLAJŠANA.

Salt Lake City, Utah. — Ognje-gašci bodo odslej delali službo v dveh oddelkih. Dozdaj so bili nepretrgoma v službi skozi 22 ur, odslej se bodo pa menjali po dvanajstih urah.

SOPROG JE UBIL SVOJEGA TEKMOCA.

Benton, Ill. — Bird Lee je prišel domov, ko je mislila njegova soproga pobegniti s svojim ljubimcem. Skočil je na avtomobil in oddal tri strele na svojega tekmeča Carl Pierca.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Pri uradu pooblaščenca češko-slovaške republike v Ljubljani. Stritarjeva ulica št. 3, I. nadst. je osnovan oddelček za poštno kurirsko službo. Nujna pisma in trgovske korespondence v Trgodunaj in Trst se sprejemajo vsak dan od 11. do 12. dop. Prva pošta na Dunaj in v Prago se odpošlje v petek, dne 27. dec. popoldne. Pisma je treba frankirati kakor običajno.

Za srbsko siročad se je v soboto 21. dec. prejel okroglo 2000 K, v blagu pa 423 kosov. Z obilnim darom v oblekah, perilu in obutvi se je spominjala ljubih srbskih sestric mala hčerka primarija dr. Jenka.

Za invalide. Dva kmetijska tečaja za vojne invalide. Kmetijski šola na Grmu pri Novem mestu priredi za invalide en sadjarski in en vinarški tečaj, ki bojeta trajala od 15. februarja do 15. oktobra 1919. Tečaja imata namen, u sposobiti invalide za praktične sadjarske in vinarške pomočnike. Tečaja sta brezplačna in se priredita s podporo deželne komisije za preskrbo vračajočih se vojakov. V vsak tečaj se sprejme po 6 invalidov.

Pri jugoslovanski legiji v Skoplju se nahajajo ti-le častniki Sloveni-dobrovoljci tu, zdravi in pošiljajo vsem znanem in sorodnikom najprijetnejše pozdrave: poročnik Kapič Anton (Kranj), podporočnik Stepančič Vlado (Trst), podporočnik Juhart Albin (Čeje), podporočnik Sire (Kranj), podporočnik Baraga (Postojna), podporočnik Anušić, podporočnik Sedlak, podporočnik Vizjak, podporočnik Cerček Janko, kapitan II. razreda Maks Köbler, vsi iz Ljubljane.

Kamniški vlaki. Z ozirom na tozadevno notico v "Slovenec" naznanja poverjenstvo za promet, da za sedaj vsled pomanjkanja olja za stroje še ni mogoče vpeljati na kamniški železnici več vlakov. Do sedanjih vlakov so bili vpeljeni po želji prebivalstva kamniškega okraja. Druga želja glede izpeljave kamniških vlakov na ljubljanski glavni kolodvor se rešuje menda že celih 20 let, žal ne bo mogoče tej želji občinstva vsled tehničnih ovir preje ugodi, dokler ne bo ljubljanski gl. kolodvor tako prezidan, da bo odgovarjal današnjim razmeram. Vlaki bi se samo takrat lahko izpeljali na ljubljanski glavni kolodvor, ako bi se ne oziralo na zveze z Gorenjsko in Dolenjsko, kar pa gotovo ne bi ustrezalo željam občinstva. Poskrbelo se pa bo, da se tej stalni želji kmalu ustreže. Občinstvo se tudi opozarja, da je pot mimo siladišč državnega kolodvora zopet odprta, kakor pred vojno.

Zastupljenje z arzenikom. Pri štetavih na Gorenjski pri Kranju ste bili zastupljeni letos mati in hči od nekoga, kojemu so bili napoti. Poizvedbe pa so dognale, da je pred tremi leti umrl tudi en sin kmalu potem, ko se je po dobro prestani operaciji vrnil iz bolnice domov in bo kemična preiskava izkopanih telesnih ostankov mogoče tudi pri nem dognala, da je bil zastupljen. Osumljeni ste dve hčeri, poslušno ena, katera je po posestvu hrepnela, da bi dobila potem zaželenega moža. Pravijo, da molite zaprti osumljenki venomer rožni vence — nobena noče priznati, obe sta nedolžni. Strup se je pa dobil skrit v hiši in je neovrgljivo, da je storilec iz iste hiše.

Iz Ribnice poročajo o neznanih razmerah v tamošnji elektrarni ključavničarja Oražma. Cene luči so neverjetno visoke, oduške. Menda bodi dovolj povedano s tem, da stane kilovatura 3.80 K, žarnica pa 9 K mesečno na pavšalno plačevanje. — Ker se odjemalci niso hoteli podvreči temu oduškemu diktatu Oražma, jim pa je kar odjeknil dovodna žica v hišo. Če pomislimo, da je to dejanje vredno, že samo ob sebi obso, je to danes še bolj grdo, ako Oražem odreže luč svojim mnogoletnim odjemalcem v dobi, ko ni dobili kaplje petroleja. Opozarjamo okrajno glavarstvo v Kočevju ter vse lokalne faktorje na te razmere ter jih pozivljamo, naj napravijo red temu tiranstvu v lučjo — trdka Peterlin & tovariši pa naj prav kmalu odpre večjo in boljko javno elektrarno.

JUGOSLOVANSKA OFENZIVA.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Pariz. — V petek je prišlo poročilo z Dunaja, da je 17.000 Jugoslovancov napadlo 4000 Nemcev na Koroskem na 50 milj dolgi bojni črti v okoliših Vesinja, Beljaka, Rosenbacha in Rainerja. Napadi so bili izvršeni v pondeljek ponoči in v torek zvečer so Jugoslovanci prekorčili demarkacijsko črto, v sredo pa so bili že na drugi strani Drave in pretrgali so zvezo med Italijo in Nemško Avstrijo.

Zeneva, Švica. — Depesha iz Berna, datirana 2. maja, se glasi, da je koroška vlada ukazala mobilizacijo dvajsetih letnikov z namenom, da ustavi invazijo Jugoslovancov. Jugoslovanska armada je v ofenzivi na petdeset milj dolgi fronti in namerava okupirati Celovec in Beljak. Prve jugoslovanske čete so bile v četrtek še 15 milj od Celovca. Nemškoavstrijska vlada je objavila koroškim Nemcem vojaško pomoč.

Pariz. — Angleški uradni krogi izražajo mnenje, da bo Italija sprejela kompromis za svobodno luko Reke.

Rim. — V soboto se je tukaj vršila tajna konferenca med Orlando in Sonnino in med ameriškim poslanikom Pagejem ter francoskim poslanikom. Pozneje je bilo poročano poluradno, da je bila konferenca preliminarno prizadevanje za zblizanje Italijanov in mirovne konference.

Pariz. — Vsi diplomatični krogi si navsomo prizadevajo poravnati spor med oficijelno Italijo in veliko zavezniško trojico. Prizadevanje gre za tem, da dobi Jugoslavija kakšno drugo pristanišče, ki bi bilo v zvezi z glavno železnico na Hrvaškem, dočim bi Reka pripadala Italiji.

Nekateri sugerirajo, da bi luka Sinj se razširila za potrebe Jugoslovancov. Sinj je 30 milj južno od Reke, toda vsako priznava, da bi bilo treba velike vloze denarja za zgradbo modernega pristanišča in vrhuteja je Sinj oddaljen 60 milj od železnice. Francoski inženir Quellenec svetuje, da bi se dala porabiti luka Kraljevica, ki je na obali Reškega zaliva in v bližini železnice, ki vodi v Zagreb. Kraljevica (Buccari) ima naravno, dobro zavarovano pristanišče, ki je globoko pet do šest metrov. Ali tudi tam je treba konstrukcije, ki bi bila prevelika bithra za novo Jugoslavijo.

Razno.

REŠKA AFERA JE POSTAVILA DELEGATE V PRAVO LUC.

Ljudje zdaj vedo, kako velike glave v Parizu rešujejo važna vprašanja.

Pariz. — (Iz poročila P. S. Mowrerja.) Afera glede Reke je imela eno dobro posledico. Privlekla je veliko četvorico iz temne luknje na beli dan — sicer samo za hip, ali dovolj, da ljudje zdaj vedo, kaj se godi v luknji. Dokumenti z ozirom na Reko so objavljeni in javnost se zdaj lahko vpraša: Zakaj niso take stvari objavljene že poprej? Zakaj ni ljudstvo vredno toliko zaupanja, da bi se mu na ta način predložila vsa vprašanja, o katerih se ne morejo zediniti veliki štirje?

Dokumenti, ki se tičejo italijanske afere, vzbujajo precej sumničenja. Prej so nam pravili, da so Wilson, Clemenceau in Lloyd George popolnoma ene misli glede na italijanske zahteve; zdaj pa imamo dokaz, da ni bilo tako. Italija zahteva vse, kar je v londonski pogodbi in zraven tega še Reko. Francija in Anglija podpirata pogodbo, imata pa sledečo koncepcijo: Ako se Italija odreče gotovim krajem v Dalmaciji, hosta Clemenceau in Lloyd George glasovala za svobodno luko Reke.

Wilson pa hoče, da ostane Reka in Dalmacija Jugoslaviji, pri volji pa je dati Italiji Trst, polovico Istre, otok Vis in albansko luko Avlono. Vsi trije se menda strinjajo v eni sami točki in ta je, da Italija ne sme dobiti Reke.

Ali Wilsonova spomenika predstavlja mnenje ameriškega ljudstva? Težko je odgovoriti. Toda, če smo za princip samoodločevanja, po kakšni pravici sme Italija dobiti otok Vis? Iz drugih razlogov ne, kakor da dobi kontrolo nad Jadranskim morjem. Ampak Vis je ni zadostno jamstvo morske kontrole, čeprav vržemo na stran vse pomisleke glede samoodločevanja. Zda se pa vprašamo: Zakaj dovoljuje Wilson Italiji čisto kaj dovoljuje Wilson Italiji čisto

albansko mesto Avlono? Iz drugega vzroka ne, kakor da Italija dobi kontrolo nad Ontrantsko otožino.

Če se torej dajejo take strategične koncesije zavezniškim državam, tedaj mora biti princip samoodločevanja kršen na vseh koncih in krajih. Poglejmo samo vprašanje Albanije. Če Italija vzame Avlono, smejo Črnogorci zahtevati strategične koncesije v severni Albaniji in ravno tako Grki na južnem koncu te dežele. Kaj potem še ostane od Albanije?

VOLILNA REFORMA V ITALIJANSKEM PARLAMENTU.

Rim. Ital. — Socialistični poslanec Turati je predlagal v italijanskem parlamentu splošno tajno in proporcionalno volilno pravico. Parlament je njegov predlog odložil za šest mesecev. Ministrski predsednik Orlando je iz tega predloga napravil zaupno vprašanje. Za odložitve predloga je glasovalo 243 proti odložitvi pa 129 poslancev. Turati je dejal, da le proporcionalna volilna pravica razdeli mandate pravilno in pravično v parlamentu in če bo njegov predlog sprejet, se v ljudstvo vrnejo zopet zaupanje in forma sovjetske vlade bo odvreneta.

Rodino, ki je govoril za katoliško ljudsko stranko, je rekel, da prizna nujnost Turatijevega predloga, toda obenem je izjavil, da ima zaupanje v sedanjo vlado. Katoliška stranka je nedavno spremenila svoje ime v italijansko ljudsko stranko.

Na italijansko ljudstvo je izid glasovanja napravil zelo slab vtis. V ljudstvu se slišijo govorice, da se sedanji poslanci boje za svoje mandate, zato so odglasovali proti Turatijevemu predlogu. Zda ni ljudstvo svojih zastupnikov v parlamentu, ker ne more tajno voliti in volitve niso proporcionalne. Velika razburjenost vlada posebno med delavci radi odklonitve Turatijevega predloga in slišijo prav ostre besede med njimi, ki obsojajo akcijo večine v parlamentu, ki je izvoljena od ljudske manjšine.

RAZPRAVA O MAROČANSKEM VPRAŠANJU V ŠPANSKEM PARLAMENTU.

Madrid, Špan. — Maročansko vprašanje vedno bolj sili na dan v španskih političnih krogih. To vprašanje je privrelo z vso silo na dan, ko je katalonski poslanec Rodes pri razpravi o proračunu dejal, da se ni maročanskem problemu razpravljalo obširno od leta 1914. Uspeh te debate je bil, da je bil h kraljevi poslanici pred petimi leti stavljen spremembni predlog in da je bila španska politika z ozirom na protektorat v Maroku obsojena, ki je važen faktor v ravnovesju v Sredozemskem morju. Prišla je vojna, in od tega časa se je govorilo o Maroku le v odlomkih. V februarju leta 1917 je predlagal, da se razpravi o španski politiki v Maroku na široko in v detajlih. Grof Romanones je kot ministrski predsednik priznal, da je čas zrel za razpravo, toda odložil je razpravo.

Po teh besedah se je katalonski poslanec lotil predmeta in na drobno razlagal špansko politiko v Maroku, ki je po njegovem mnenju zavožena, ker ni bila nikdar jasna in odločna. Očitil je vodilnim vladnim organom, da so zamudili v vojnem času ugodno priliko in vrtili španski dobro ime. Španska vlada je z ozirom na maročansko vprašanje napravila zmoto za zmoto. V vojnem času so vedno podajali izjave, da se maročansko vprašanje reši v Loreni, in to se je tudi zgodilo. Odločeno je bilo na lorenskih bojnih poljanah, zapечатeno pa bode na mirovni konferenci. Našel je več primer, kako konfuzna je bila politika španske vlade z ozirom na maročansko vprašanje. Vse skupaj pa govori, da na španskem ni bilo javnega mnenja o maročanskem vprašanju.

MEHIŠKI KONGRES V IZREDNEM ZASEDANJU.

Carranza priporoča nove reforme.

Mexico City. — Dne 1. maja je bil odprt mehiški kongres v izrednem zasedanju in predsednik Carranza je v svoji posredni kongresnikom priporočil revizijo 27. člena ustave, (ki določa poddržavljenje narodnih izvorov bogastva, predvsem petrolejskih vrelcev) v toliko, da odpadejo posebni privi-

legiji in da bodo imeli Mehikanci in inozemci enake pravice pred zakonom za lastniško pravo petroleja. Dalje je Carranza priporočal kongresu, da naj spremeni 52. člen ustave, ki določa, da pride na vsakih 60.000 prebivalcev po en kongresnik; nova točka se naj glasi, da se voli kongresnik na vsakih 100.000 prebivalcev. Sugeriral je tudi, da kongres ustanovi centralno državno banko, ki bo regulirala denarno valuto in podpirala trgovino.

PROHIBICIJSKA NESTRANOST V AVSTRALIJI.

Adelaide, Južna Avstralija. — Deputacija prohibicijonistov se je pri vladi pritožila, da vlada posluša denar odloženim vojakom, da nasade vinograde o breki Murray in da delajo priprave za kuhanje konjaka.

Prohibicijonisti so trdili, da prohibicija pride zanesljivo in da je potratna časa, ko je dala vlada posaditi svet z vinškimi trtami. S sadenjem vinških trt nadaljujejo kljub kričanju prohibicijonistov. Lansko sezono so posadili trideset tisoč akrov sveta z vinškimi trtami. Odkar so zgradili tovarne za kuhanje konjaka, se je svet podražil. Zda stane akre sveta 70 funtov šterlingov.

Daniels je odklonil viteštvo.

London. — Ameriški mornariški tajnik Daniels je dobil prijazno poudbo, da je angleški kralj pripravljen imenovati ga angleškim vitezem, kakor je imenoval generala Pershinga in nekatere druge Američane. Daniels je pa uljudno odgovoril, da odklanja to čast.

10 ubitih, 16 ranjenih v španskih izgreduh.

Madrid. — V Tarancou so bile 28. aprila velike demonstracije proti draginji in v spopadu med demonstranti in žandarji je bilo 10 oseb ubitih, 16 pa ranjenih. Guverner je takoj tisti dan izdal naredbu, da se cene živilom znižajo za 25 odstotkov, toda trgovci so že drugi dan prodajali živila po starih cenah.

Alfonzo je razpustil parlament.

London. — Iz Madrida poročajo, da je kralj Alfonso razpustil španski parlament in 1. junija se vrše volitve novih poslancev.

PIVOVARNE V NEW YORKU NADALJUJEJO Z VARNOSTNO PIVO.

New York, N. Y. — Kljub vojni prohibiciji, po kateri bi moralo prenehati varjenje piva, nadaljujejo newyorški pivovarjariji z varjenjem piva. Pivovarjariji izjavljajo, da pivo, ki vsebuje le 2% alkohola ni opojno.

V prohibicijonističnem taboru je seveda nastal velik krik in prohibicijonisti se trudijo na vse kriplje, da ustavijo varjenje te vrste piva.

Pivovarjariji se prav nič ne čudijo, da iščejo uradniki justičnega departamenta dokaze proti njim.

BOMBA EKSPLODIRALA PRED MESTNO HIŠO.

Brownsville, Pa. — Bomba, o kateri sodejo, da je bila položena v pisarno župana Charles E. Storeya, je zrušila mestno hišo. Popokale so tudi kipe v oknih bližnjih poslopj. V kleti je bilo do dvajset arestantov, kakor v past. Kmalu so pribitili na lice mesta ognjegase, ki so rešili arestante iz neprijetnega položaja. Oblasti nimajo sledi o krivcih.

NAROČENI TRGOVSKI PARNIKI ČRTANI.

Philadelphia, Pa. — Mr. Hurley, predsednik plovbenega odbora, je črtal naročene parnike, ki nosijo 2.000.000 ton. Prizadebodo vsled črtanih naročil ladje delnice na Hog Islandu in drugje. Uradniki ladjedelnic na Hog Islandu tolažijo to odredbo, da bodo morale ladjedelnice vpslati nove ponudbe za zgradbo trgovskih parnikov.

SEDEM PARNIKOV S ČETAMI JE DOSPelo V PRISTAN.

New York. — V luko je priplulo sedem parnikov, na katerih je bilo vkrcanih 15.000 mož. Čete so iz raznih držav, ki takoj odmarširajo v svoja taborišča, kjer jih demobilizirajo.

Kupite zadolžnice svobode in zmage.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila 1906.

Podporna Jednota.

Ustanovljena 17. junija 1907 v 60. letnici.

GLAVNI STAN: 2887-89 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1918-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Vincent Canjar, 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Irsat, Box 140, Cassburg, Pa.
TAJNIK: John Verderber, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TJAKNIK BOLNIŠKEGA ODELKA: Paul Berger, 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAGAJNIK: Anton J. Turbevan, Box 1, Clara, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Gadiša, 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POROTNJI ODBOR.

John Ambrosini, predsednik, Box 381, Cassburg, Pa.
John Underwood, 408 May St., Springfield, Ill.
Martin Schmalzer, Box 376, Barberton, Ohio.
Jon. Radlich, Box 433, Smithton, Pa.
Frank Smurak, 6800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZGODNO OKROŽJE: Rudolf Fieterek, Box 436, Bridgeville, Pa.
Anton Radlich, Box 75, Willsboro, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Irsat, Box 104, Grana, Kans., in jugovzhod.
Leo Kaker, Box 340, Gilbert, Minn., in severovzhod.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 14618 Hale Ave., Cullman, Ala.
John Ambrosini, 418 Piarra St., Kevok, Minn.
Jon. Kalas, 6191 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Tiskovalni odbor.

Vincent Canjar, John Ambrosini in Matt Petrovič.

EDUKATIVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Alet, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Tréll, Jos. Shuk, Mary Udovick, Jos. Shuk, Mary Udovick, Jos. Shuk, Mary Udovick.

VRHOVNI EDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 6808 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zveretich.

POZORI! — Vse donosne politične in stvar, ki so vložile gl. izvrševalnega odbora to jednote sploh, naj se pošiljajo na naslov: John Verderber, 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse odzivne politične podare naj se pošiljajo Paul Bergerju, tajniku bolniškega odbora v gl. uradu.

Vse politične glave poslanstva v gl. izvrševalnem odboru naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spomaj.

Vsi prihodni na gl. porvali odbor naj pošiljajo na naslov: John Ambrosini, Box 381, Cassburg, Pa.

Vse politične proti avrdalstvu glave naj pošiljajo prohibicijonističnemu nadzornemu odboru Vincent Canjarju.

Vsi dupli in drugi spisi, nomencla, optaki, nomencla in spisi vseh, kar je v zvezi s glavnimi jednota, naj se pošiljajo na naslov: "Prosveta", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POMLAD SE BLIŽA.

Sejati bo treba NAJRAZNOVRSTNEJŠA ZELIŠČA, da ne bo čer leto v kuhinji pomanjkanja.

Pa tudi vrt bo treba okrasiti z RAZNOVRSTNIM OVETJEM—kajti vrt je kiné vsakega doma.

Kdor hoče biti preskrbljen s raznimi zelišči in s najraznovrstnejšimi semeni za vrt, naj piše po brezplačni cenik.

V salogi imam vam poljaka semena, semena večina vseh tukajšnjih in starokrajskih cvetlic, trav, detelje itd.

MATH. PEEDIR,
NEW YORK, N. Y.
Box 772, CITY HALL STA.

PRICNITE NA POT ZDRAVJA ZA 3 CENTE.

Ako se počutite utrujeni in zmučeni—ako izpite vsled nervoznosti, tesnobe ali občuteka bolezn, splošna oslabelost, glavobol, izguba apetita, težje spanje, prebavne, menstrualne, spolne, ledene, moči, belica, kri, slabo spanje, revmatizem, bolečine v hrutu, no potem pišite nam in nam priložite vaš nastan naslov in mi vam bomo poslali s nakupno pokro brez vsakih obvezil, obveznosti na vaši strani POPOLNOMA PROSTO dovolj za tri dni.

JUVITO

dravilo ki je sestavljeno iz samih čistih in zdravilnih zelišč, sestavljen na silico in deluje na matero narave vrt. To ni nobeno novo dravilo, to je vendar nekaj, česar človek ne more priložiti in se je takšno zdravilo dobro v tisoče slučajih. Mi vam ponudimo to brezplačno, kar enkratno, da boste s tem dravilom zadovoljni kot je tisoč drugih bolnikov. Poizkuste nati, da vam pomagamo pri vašem zdravju.

JUVITO LABORATORY
SOUTH HILL BRANCH NO. 6
PITTSBURGH, PA.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s njimi, ladejati, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V salogi imam vse za vsakdanje potrebe, ne po smerni cen.

ANTON ZORNIK,
Harrisburg, Pa.

Pošiljalec denarja se sprejema za

Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo, Istro, Primorje in Kranjsko

s popolnim jamstvom

100 kron za \$8.00

Za vsa nadaljša pojasnila pišite na

John Nemeth State Bank

1597 Second Ave., New York, N. Y.

Z ognjem in mečem.

Zgodovinski roman.

Polski spisal Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

Nadaljevanje.

Naposled zagleda gospod Zagloba malega Volodijevskega, ki je stal z nekoliko vojakov poleg vrat, zapovedoval z bulavo v ruci borečim se vojakom. Časih pa je sam skočil med borilce na svojem sivcu in kamorkoli je mahnil s sabljo, tam je že ležal ubit Kozak, ne imajoč toliko časa, da bi zakričal. Bil je večak mečveščak, ta mali gospod Volodijevski, in bitke ni malo ni pustil izpred oči; gledal je in popravljaj, kakor godbeni kapelnik, ki časih sam zaigra, časih pa neha igrati, čuvajoč neprestano nad vsemi, da izvrši vsaki izročeno mu nalogo.

Ko gospod Zagloba to vidi, začne veseliti tepati z nogami po podu, da se je kar prah vzdigoval s tal, ter kričati:

"Bij jih, pasje sinove! Iz kože jih oderi! Le dalje po njih! Pokolji jih do poslednjega!"

Ko je tako kričal in skakal, zalilo se mu je lice s krvjo, da je islepil za trenotek. Ko se zopet razgleda, vidi še lepši prizor. Bohun, obkrojen s pekečico Kozakov, brez čapke, v sami srajci in bregušah leži na konju za njim na čel svojih vojakov, pa prvi gospod Volodijevski.

"Bij ga!" kriči za njim Zagloba, "to je Bohun!" Toda glas ni doletel do Volodijevskega. Med tem sta Bohun in Volodijevski skočila po vsaki čez plot ter drvila po ravni. Molejci so se takoj razpršili in vojakji so preganjali posamične begunce. Zaglobi je kar sapa zastajala v prsih, ko je to gledal. Videl je, da Volodijevski prvi za Bohunom, kakor pes za divjim mrjasecem. Poslednji se obrne ter potegne sabljo. Z se bijeta. Trenutek se in Bohun pade s konjem vred, a gospod Volodijevski, potepavši ga, prvi dalje za begunci.

"Drži ga, drži!" vpije Zagloba. "To je Bohun!"

V tem trenutku pridrvi nova tolpa molejcev, ki je iskala zavetja pod skalami ter hotela zbežati na drugo stran. Kakih sto korakov za njo drve vojakji v rubeči opravi. Tolpa, prišedši k Bohunu, ga obkoli ter odpelje s seboj. Naposled izgine izpred oči in z njo tudi vojakji.

Na dvorišču je postalo tiho in prazno. Celo vojakji gospoda Zaglobe, rešeni za Volodijevskim, zasedejo konje ter drve z drugimi vred za bežečimi Kozaki. Zagloba spusti lestvo, zleze navzdol, stopi s hleva na dvorišče ter reče:

"Prost sem..."

To reči, se začne ozirati okrog. Na dvorišču je ležalo mnogo ubitih Zaporožcev in nekaj vojakov. Plemići hodijo med njimi počasi od enega do drugega ter vsakega pozorno ogleda. Naposled se spusti pred enim na kolena; ko vstane, ima čutarico v svoji roki.

"Polna je!" zašepeta ter je nastavi k ustom. "Ni slaba!" pristavi, srkajoč pijačo. Potem se zopet okre okrog in ponovi še enkrat z dosti krepkejšim glasom:

"Prost sem..."

Potea gre v bajto. Na pragu naleti na truplo starega bečvarja, katerega so Kozaki umorili. Ko pride zopet iz bajte, sveti se mu na županu umazanem od goja, leskeči pas Bohunov, bogato obšit z zlatom, pa nož z velikim rubinom v držaju.

"Evo, Bog je nagradil hrabrost!" govori; "pas je dobro napolnjen. Ha, razbojnik! Nadejam se, da se jim ne izmuzne! Toda oni mali Volodijevski — kdo bi si mislil, da je tak junak. Vedel sem, da je hraber junak, da bi pa tako drvil Bohuna, tega nisem pričakoval. Soj bi ga Bohun lahko nosil za pasom, kakor nož. Bog mu daj srečo! Gotovo ni poznal Bohuna, sicer bi ga ne bil spustil pol živega. Toda, hvala Bogu, da sem se izmotal iz te zadrege, v kakoršni se nisem bil nikdar! Hvala ti, gospod!"

Tako premišljujejo sede gospod Zagloba na hlevski prag ter čaka.

V daljavi na ravnini se pokažejo vojakji, vračajoč se z bojišča, njim na čelu gospod Volodijevski. Zagledavši Zagloba, prihitijo skokoma, skoči s konja ter stopi k njemu.

"Torej vas vendar še vidim?" reče že od daleč.

"Vidiš me v moji lastni osebi," odvrne gospod Zagloba. "Bog ti povrni, da si mi pritekel na pomoč!"

"Hvala Bogu, da o pravem času!" odvrne mali vitez, radostno sriskajoč desnico gospoda Zaglobe.

"Kako si zvedel za mojo zadrego?"

"Kmetje iz vasi so mi prišli povedati."

"Oj jaz pa sem mislil, da so me izdali!"

"Nikakor! To so dobri ljudje. Žalostno je, da sta srečna pobegnila samo ženin in nevesta; kaj se je zgodilo z ostalimi, jima ni znano."

"Če niso izdajice, so jih pobili Kozaki. Gospodar leži mrtev na pragu. Toda to je kaj drugega... Povej raje, kaj je z Bohunom, ali je še živ odnesel pete?"

"Ali je bil on tukaj?"

"Da, oni brez kučme, v sami srajci in bregušah je bil Bohun, katerega si prekopali s konjem vred."

"Ej, zlod ga vzemi, nisem ga poznal! Neizreklija škoda res! Toda, kaj ste pa vi doprineali, gospod?"

"Kar sem doprinesel!" ponovi Zagloba. "Pojdij gospod Mihael ter pogledaj!"

S temi besedami ga prime z roko ter ga pelje v hlev.

"Glej!" ponovi.

Gospod Volodijevski stopivši v hlev, ni mogel delj časa nič opaziti; šele ko se pri privaditju teme, zagleda trupla ležeča nepremično na gnoju.

"Kdo je pobil vse te ljudi?" vpraša začuden.

"Jaz!" odvrne Zagloba. "Vprašaj si me kaj sem doprinesel, torej — tukaj jaz!"

"Hm!" zamomlja mladi častnik, zmajajoč z glavo. "Na kak način?"

"Branil sem se tam gori, oni pa so me napadali od spodaj in skozi streho. Ne vem, kako dolgo je to trajalo; v bitki človek časa ne računa. Glavna stvar je to, da je bil tu Bohun s celo tolpo Kozakov. Spominjal se bo naju obeh!... Drugi-krat ti povem, kako sem prišel semkaj in kako možko zavrnili Bohuna."

"Zvrstno ste postopali, gospod," odvrne Volodijevski. "Vsekako pa vam moram reči, da ste boljši vojak nego vojakovodja."

"Čuj me, Mihael!" odvrne plemić: "sedaj ni časa za prepiranje o tem. Zahvaliva raje Boga, da nama je dal to zmago, katere se bodo ljudje še dolgo spominjali."

Gospod Volodijevski začuden pogleda Zagloba. Doslej je menil, da je sam dobil zmago. Sedaj pa je gospod Zagloba hotel deliti z njim njegovo slavo.

Toda le pogleda plemića, zmaje z glavou ter pravi:

"Naj bode!"

Uro pozneje sta oba prijatelja na čelu svojih združenih oddelkov odrinila k Jarmolincem.

Zagloba ni zgubil nobenega svojih ljudi, ker se niso branili zasačeni v spanju. Bohun, poslan po poročevalce, je pa tudi hotel imeti živih, ne pa pomorjenih ljudi.

VII.

Bohun, dasi junaški in previden, ni imel sreče na tem četoivanju proti oddelkom kneza Jeremije. "Prepričal pa se do dobrega, da se je knez z vso vojsko dvignil proti Krivonosu. To novico so potrjevali tudi vojakji gospoda Zaglobe, ki so sami verjeli, da gre knez za njimi. Nearečnemu atamanu ni ostalo drugega, nego da beži kolikor hitro more h Krivonosu, toda to ni bilo ravno lahko. Tretjega dne zbere okrog sebe komaj še kakih dve sto molejcev; drugi so bili pobiti ali ranjeni; mnogi so blodili po jarkih in trasičevju, ne znajoč, kaj naj počno ali kam naj se obrnejo. Toda tudi ta pekečica, nesposobna za bojevanje, mogla je le bežati, dasiravno so bili sami izbrani korenjaki. Ker pa doslej še niso znali, s kako majhno močjo je planil gospod Volodijevski na nje, da jim je spečim in nepriljubljenim, povzročil toliko gorja, so raje verjeli, da imajo opraviti s samim knezom, ali pa vsaj z močno njegovo prednjo stražo. Bohun je bil ranjen v roko, pobit in malosrečen; če huje pa mu je presedalo, da se nja je njegov glavni sovražnik Zagloba zmuznil iz rok ter ga pripravil ob njegovo molojsko slavo, Kozaki, katere je imel s seboj, bi bili ali za njim celo na samega kneza, sedaj pa so zgubili vanj zaupanje ter mislili samo, kako bi se rešili svojih nadlog. Medtem pa je učinil vse, kar mora pravi poveljnik storiti, razstavil je straže ter dovolil vojakom ne koliko počitka, ker so bili popolnoma nesposobni za daljše potovanje; saj se od Kamena niso nikjer ustavili. Toda Volodijevski, preživeč svojo mladost v bojih in zalezovanju na Tatarje, prišel je k razpostavljenim stražam tako tiho, da Kozaki niso vtregli niti zakričati ali vstreliti; napad je bil tako nagel, da je Bohun vtregnil zbežati samó v srajci in bregušah, brez kučme in celo brez sablje, katero je zgubil v borbi z Volodijevskim. Ko je četovodja pomišljal to, se mu je kar tema delala pred očmi. Segal si je v lase ter kričal: "Kje je moja molojska slava, kje moja zvesta družica sablja? Po takih napadih ožostosti je začel piti, da je zgubil popolnoma zavest, hitel iti na leneza, da se razbije ali pa pogine sam na veke. Toda molejci niso hoteli iti z njim."

"Če nas tudi ubiješ, batko, vendar ne pojdemo!" so odgovarjali na njegov poziv. Zaman bi bilo zaleteti se s sabljo na nje, žagati jim s samokresom. Niso hoteli iti in tudi niso šli.

S tem še ni bil konec atamanove nezdode. Boje se preganjalec, ko bi šel naravnost na jug ter misleč, da je Krivonos že popustil obleganje, se je napotil na vzhod. Tu pa je naletel na oddelke gospoda Podbipeta. Previden kakor žrvaj, ni mu dal gospod Podbipeta časa, da ga Bohun prvi napade; sam je planil prvi na njegovo četo ter jo razkropil; to je bilo toliko ložje, ker se molejci niso hoteli postaviti v bran.

Longin ga je zapodil k oddelku gospoda Skretuskega, ki pa ga je pomandral tako, da je Bohun po dolgi blodnji po stepi, onefasten samo z nekoliko molejci brez obljubljenih jetnikov dospel h Krivonosu.

Ta se radi tega ni razsrdil nad njim. Iz lastne izkušnje je vedel, kaj se pravi imeti opraviti z Jaremo. Še objel in tolažil je Bohuna; in ko je zbolel za hudo vročinsko boleznijo, je ukazal čuvati ga in streči mu skrbno v njegovi bolezni.

Medtem so se naši vitezi, napolnivi pokrajino s strahom in grozo, vrnili rečno v Jarmolince. Tu se ustavijo nekoliko dni, da si odpočijejo ljudje in konji. Poročajoč gospodu Skretuskemu o vsem, so zasedli klopi pri polni steklenici, pomenukoč se o tem, kar se jim je pripetilo. Gospod Zagloba je malo komu dovolil govoriti. Zdelo se mu je, da je le on upravičen govoriti; pa je imel tudi največ povedati.

"Gospodje!" je dejal, "rečnica je, da sem bil ujet. Toda sreča je opoteča. Bohun je vse življenje ubijal ljudi, zdaj smo pa mi njega namlatili. Tako je sploh običajno na vojski! Dantes ti druge strugariš, jutri pa že drugi tebi stružijo hrbet. Bohuna je Bog kaznoval, ker je nas napadel speče. Ho! ho! mislil me je preplašiti s svojim zlodijem jezikom, toda dobro sem ga zavrnil, da mu je zavrela kri, da je izbleknil nekaj, kar gotovo sam ni hotel. Da, kaj bi še dalje govoril. Ko bi ne bil ujet, ne bi ga mogla z gospodom Mihaelom tako namlatiti, kakor sva ga, kar pa je največ je moja zasluga. Dokler bom živ, ne bom nehal trditi, ko bi ga ne bila pobila z Volodijevskim, ne bila bi ga dobila v roke gospod Podbipeta in gospod Skretuski; da, ko bi mi njega ne bili pomandrali, bil bi on pobil nas. Kdo je torej povzročil, da se to ni zgodilo?"

"Vi ste res pravcati lisjak," reče gospod Longin. "Tu mahnete z repom, tam oplazite koga z jezikom, vsikdar pa se zvijete iz zadrege."

"Bedast je pes, ki lovi svoj lastni rep, ker ne ovoha nič poštenega ter še sled zgubi naposled. Koliko ste zgubili ljudi!"

Ameriške vesti.

BOGAT ZEMLJIŠČNI POSESTNIK UMORJEN.

Jerseyville, Ill. — Clarence G. Reddish je našel svojega očeta Steven M. Reddish, najbogatejšega posestnika v okraju Jersey, umorjenega na njegovem domu. Kasneje je našel umorjeno še njegovo kuharico Rachael Ciscoe v sosedni sobi. Umor je bil najbrž izvršen v petkovi noči, kajti sobotne častnike so našli v skrinji pred hišo.

Reddish je bil v spanju ustreljen dvakrat v glavo, kuharica je bila ustreljena trikrat, ko je hotela ustati iz postelje.

Sin je prišel k očetu že v pondeljek, a ker je našel vrata zaprta, je sodil, da je oče šel v St. Louis, da obišče mater v bolnišnici. Ko se je prepiral, da so vrata spredaj zaprta, je šel na dvorišče za hišo in videl, da je okno odprto. Vstopil je v hišo skozi okno in šel je v prvo nadstropje, kjer ni našel nič sumljivega. Vrnil se zopet v sredo in našel zopet vrata zaprta, ker je dobil brzojavko iz St. Louis, da naj pride po mater. Sin je telefoniral na očetofo farme, če so videli očeta, ker se mu je zdelo čudno, zakaj oče ni v St. Louisu. S farme je prejel odgovor, da ni nihče videl njegovega očeta. Podal se je v družbi D. E. Beatyja na očetofo farmo in ko je stopil v gornje prostore, je našel očeta in kuharico umorjena.

Odprija je bila skrinjica, v kateri je Reddish imel svoje privatne papirje. V nji sta ležali dve uri, katerih se morilec ni dotaknil. Po sinovi izjavi ni oče nikdar imel veliko denarja doma. Oblasti niso na jasnem glede vzrokov, ki so vodili morilec, da je izvršil zločin.

Reddish poseduje okoli 1.500 akrov sveta. Star je bil 67 let.

DRUŽINSKA DRAMA.

Rapid City, S. D. — Farmer Hoe Dean je oddal strel na svojo ga sina Harryja in ga nevarno ranil. Po oddanem strelu je polil svojo hišo s petrolejem, jo zapalil, sebi je pa pognal kroglo v glavo. Preden so sosedje prišli na pomoč, je bila hiša v plamenu, da je bilo nemogoče potegniti farmarja iz nje.

Sin se je težko ranjen privlekel iz hiše, preden mu je ogenj zahteval izhod. Prepeljali so ga v bolnišnico in zdravniki izjavljajo, da se nahaja v zelo kritičnem položaju. Sin molči o vzrokih, ki so dali povod družinski dram.

POSTAVA ZA PROHIBICIJSKE OKRAJE V ILLINOISU JE POOSTRENA.

Springfield, Ill. — Senat je sprejel predlogo, ki dovoljuje oblastvenim organom v prohibicijskih okrajih uvesti hišno preiskavo, če sumijo, da je v hiši opojna pijača. Pravico imajo tudi zapleniti najdeno pijačo. Za predlogo je glasovalo 29 in proti nji pa 11 senatorjev. Preden je prišlo do glasovanja, se je vršila ostra debata in padale so zelo ostre besede.

Predloga bo veljavna, ko postane postava, za vse posušene okraje, ki jih šele posuše. Predloga prepoveduje vsako pijačo, ki vsebuje nad pol odstotka alkohola.

"Mokri" in prohibicionisti so drug drugemu pravili prav neprijetne reči, preden je prišlo do glasovanja. Najlepše stvari je pa to, da obe stranki, demokratična in republikanska, ki imata kontrolo v legislaturi, kajti drugih poslancev in senatorjev ni zdaj v legislaturi.

laturi, nimata prohibicije v svojem programu. Kljub temu delstvu je večina za prohibicijo.

To dejstvo pa govori, koliko je verjeti kandidatom meščanskih strank, če lahko kandidatje teh strank, ako so izvoljeni poslanci ali senatorji, lahko glasujejo v postavodajni zbornici za postavbe, ki jih nimata v svojih programih. Mogoče to dejstvo odpre ljudstvu oči, da ne bo vohode glasovalo za kandidatje starih strank. Če pa ljudstvo kljub jasnemu faktom ostane slepo, mu pa ne more nihče pomagati, ker si samo noče pomagati, ampak sili v svojo nesrečo.

KITAJCI ARETIRANI KOT TIHOTAPCI.

Cheyenne, Wyo. — Zvezni uradniki so aretirali Kitajce Leo Manchua, Gat Chonga in Charles Wonga, ker so prodajali opij. Uradniki so zasegli večjo množino opija, ki je bil vtihotapljen iz Mehike v Združene države in je vreden več tisoč dolarjev.

POTEZE PEKOVSKIH PODJETNIKOV PRIHAJAJO NA DAN.

Chicago, Ill. — Iz raznih virov prihaja glas, da zvezni komisar Feick preiskuje obtožbo, ki očita pekovskim podjetnikom, da nalah odlašajo s podpisom pogodbe s pekovskimi pomočniki, da bi lahko podražili kruh. Po informacijah, ki jih je prejel zvezni komisar, nameravajo podjetniki zmanjšati kruh ali mu pa povišati ceno. Seveda bodo podjetniki krivdo za podražitev kruha zvrnili na štrajkarje.

Dalje je zvedel zvezni komisar, da so pekovski podjetniki ustanovili sklad, v katerega so dali za vsako pekarno \$200 in za vsakega delavca po \$50. S tem denarjem so se pekovski podjetniki za-

vezali, da bodo složni. Pekovski podjetniki pravijo, da je slednja vest neresnična.

Verjetno je, da nameravajo pekovski podjetniki podražiti kruh in obdolžiti štrajkarje, da so s stavko podražili kruh. Pekovski podjetniki se ne ustavljajo toliko povišanju mezde, kakor odpravi ponočnega dela. Na vsak način hočejo imeti delavce priklenje noč in dan na delo, dasiravno je dokazano, da ponočno delo škodi človeškemu zdravju.

TA ČLANEK NAJ BI ČITALE VSE ŽENSKÉ.

To je zanimivo za ženske in še posebej za one, ki bolnajo.

Na vse zadnje je vendar še pomoč na vidiku za uboge bolezne ženske, katere bolnajo in ni vzroka, zakaj bi se ne pozdravile.

To naj bi čitale dekleta, odrasle ženske, kakor tudi ženske, ki prihajajo v štirideseto leto.

Tisoče in tisoče žensk je po vsem svetu, ki bolnajo vsak dan v letu vlad nervoznosti, hrtobole, glavobola in drugih enakih znamenj, ki jih uničujejo polagoma. Čemu živeti v takem stanju? Zakaj bi se ne zdravile in poiskale vzroke njih boleznij? LAX-VIBURNUS drži mrtvaško znamenje proč od vrat vaše hiše. Obvaruje ženske takih posledic, odžene njih oslabele. Vredni žensko stanje in jih obvaruje pred zdravniškimi nožem. Vse, kar tako mala bolezen, ki pritiska na žensko, pusti kakšno znamenje. Obravnave, izguba lepote, privržaj je, za vsa postara predno je prišla vaša doba zato, "LAX-VIBURNUS" je v resnici velika pomoč onim, katere zgrebuje žensko moč. Ako trpite preveč vlad mesečnega perila, nerednosti, oslabelosti, omedlečevje, zguba elastičnosti, blede barva, bolečina v oblistih, mrzlo po životu, mrzle noge ali roke, mrzlica, omotica, bolečina okrog sra, nervoznost, stalni glavobol, slab počitek, neredno spanje, spazma, splošne bolečine pri spuščanju vode, nočni vede, arševine, obupnost, histerije, zaprtica, stisniti na stolu, zabasana čreva, bolečina v telesnih udih, zguba zavesti, zguba spomina, pomanjkanje energije, bolečina v nogah, melanholija, zbruhavanja, vzdigovanje jedil iz želodca in obče splošne oslabelosti, tedaj pošljite po to zdravilo, ki pomaga vsem ženskim boleznim in bode za dovoljni za čas, ko ste imeli priliko opaziti prvi ta oglas. V kritičnih periodah v ženskem življenju, spremembe iz deklisknega v žensko življenje, v času nosečnosti, premenitav življenja, je to zdravilo zelo primerno za trpete ženske. Pišite takoj še danes in jutri bode v vaša ženska. Naročite si eno popolno zadostno zdravilo, torej šest zavojev, kateri stanejo le deset dolarjev, ali pa pišite samo po en paketi zavoji, kateri stane le dva dolarja. To zdravilo bi morali imeti pri vsaki hiši. Vredno je milijon dolarjev za one ženske, ki bolnajo. Pošljite GOTOV DENAR, money order, poštne znamke na naslov LAXAL MEDICINES COMPANY, 101 LAXAL BUILDING, PITTSBURGH, PA.

Opomba: Laxviburnus se ne prodaja v lekarnah; voliko jih je, ki delajo porobde, torej parite in zahtevajte vedno le pravo zdravilo in to v vaši korist, vlad tega pišite naravnost nam in s tem si zagotovite pravo zdravilo. Potem pa povejte vašim prijateljem, da si tudi oni lahko pomagajo.

Zdravje družine

Je najdragocnejši zaklad in bi ga bilo vlad tega treba varovati zelo opretno napram vsem izpostavljenim boleznim. Po prvih znakih oslabelosti naj si bolilodca, jeter ali drobja, vzamite

Severa's Balsam of Life

(Severov Življenski Balsam), ki je dobro poznani tonik za prebravo in gre naravnost za vzroke, ki povzročajo slabo stanje in odstranjuje komplicacije. Deluje na jetra, omogočuje njih delovanje in konča neprebravljane, zaprtje in dispepsije. Napredaj v vseh lekarnah. Cena 86c.

W. F. SEVER & CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

NAROČNIKOM V POJASNILO.

Za oglaševanje so odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejememo do njih nobene odgovornosti. Vsak kdor kaj kupi iz oglasov in če mu ni vlad kaj sam sebi pripiše. Vsa odgovornost in posledice naj nosi vsak sam. Upravištvstvo list-

Cenjeni rojaki pozor!

Cenjenim rojakom namnamo, da mi kupujemo vse Liberty Bonde ter jih plačujemo v gotovem denarju po dnevnem KURZU (njih vrednosti). Rojaki, katerim je nemogoče priti osebno v naš urad, naj pošljejo svoje BONDE v priporočnem listu (registriranem), ker na drug način mi nismo odgovorni v slučaju izgube po pošti ali drugi pošiljavi. — Pošljite na naslov:

Mr. John Bahorich, 129 Bakerswell Bldg., Pittsburgh, Pa.

Parobrodni listki za vse črte. Izmenjava denarja.

Pošiljanje denara. Hranilnica.

V vseh slučajih se obrnite do nas za pojasnila kar bode v vašo korist.

EMIL KISS, Bankir

Pod vladnim nadzorstvom države Bančnega oddelka države New York.

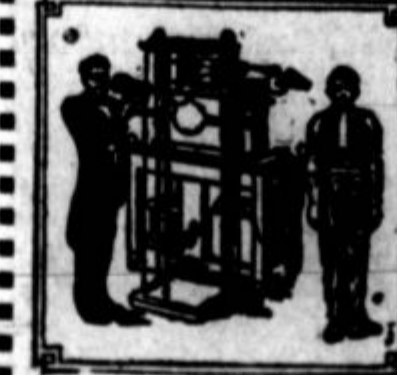
Vstanovljena pred 20 leti.

Vaša dolžnost je, da kupite bonde posejila zmage.

Prvi in najboljši Specialist za Slovence

Zdravi hitro in uspešno moške in ženske. Pojdite k njemu.

Ako želite točno poznati kakšno bolezen imate, pridite k nam da vas pregledam na X Ray elektrini mašini, s katero se vseh telo vidi znotraj kakor na dlan. Meni ni treba videti kakšne bolezni, imate jo in imate jo, kajti bolezen vidim, jaz jamim za točni pregled in pravilno zdravljenje. Enake mašine nimajo vsaki specialist, ker je to stvar specialist za Slovence v Pittsburghu. Mi govorimo Slovenski jezik in se lahko točno razumemo.

Elektrino pregledanje na stroju s X žarki.

Dr. Osborne uspešno in hitro zdravi.

Nelastični kri, bolečina dovedna čuti, moshurja in obisti; bolezen želodca, črev in jeter.

Tajne bolezni, revmatizem, glavobol, nervoznost, kila, bolečina oči, udar in grla.

Moje cone so smernice.

Svetovanja brezplačno.

Kakorikoli bolezen imate, se lahko brezskrbno obrnete na:

Profesor Doktor W. J. Osborne, Specijalist

113 Smithfield Street (drugo nadstropje) PITTSBURGH, PA.

Ex blok od Baltimorea in Ohio Dipe.

Uradne ure so: 9 zjutraj do 12 zvečer. Nedelje od 10 do 2. — Priznajte ta oglas.